

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Paweł Hochman
Sędziowie	SSA w SO Stanisław Łęgosz (spr.) SSO Dariusz Mizera
Protokolant	st. sekr. sąd. Beata Gosławska

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa małoletniego F. S. reprezentowanego przez przedstawicielkę ustawową K. S. przeciwko Ł. S.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie

z dnia 23 maja 2018 roku, sygn. akt III RC 528/17

1. zmienia zaskarżony wyrok w punktach

- pierwszym i drugim sentencji w ten sposób, że zasądzone alimenty w kwocie po 600 złotych miesięcznie podwyższa do kwoty po 750 (siedemset pięćdziesiąt) złotych miesięcznie ,

- trzecim sentencji w ten sposób, że zasądzoną od pozwanego Ł. S. na rzecz przedstawicielki ustawowej K. S. kwotę 264 złotych podwyższa do kwoty 840 (osiemset czterdzieści) złotych

- czwartym sentencji w ten sposób, że kwotę 60 złotych opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa podwyższa do kwoty 150 (sto pięćdziesiąt) złotych;

2. w pozostałym zakresie apelację oddala;

3. nakazuje pobrać od pozwanego Ł. S. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Bełchatowie kwotę 90 (dziewięćdziesiąt) złotych tytułem opłaty sądowej od uwzględnionej części apelacji;

4. zasądza od pozwanego Ł. S. na rzecz K. S. kwotę 186 (sto osiemdziesiąt sześć) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

SSO Paweł Hochman

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSO Dariusz Mizera

Sygn. akt II Ca 618/18

UZASADNIENIE

Powód F. S. reprezentowany przez matkę K. S. domagał się podwyższenia alimentów od pozwanego Ł. S. ustalonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb z dnia 20 września 2016r. w sprawie IC 903/16 z kwoty po 500 zł do kwoty 1.000 zł miesięcznie.

Wyrokiem z dnia 23 maja 2018r. Sąd Rejonowy w Bełchatowie podwyższył alimenty od pozwanego na rzecz powoda do kwoty po 600 zł miesięcznie i oddalił powództwo w pozostałej części. Obciążył pozwanego kosztami sądowymi oraz zasądził od pozwanego na rzecz przedstawicielki ustawowej powoda 264 zł zwrotem kosztów zastępstwa adwokackiego.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 20.09.2016 r. wydanym w sprawie IC 903/16 rozwiązano przez rozwód związek małżeński Ł. S. i K. S.. W orzeczeniu tym miejsce pobytu małoletniego F. S. ustalono w każdorazowym miejscu zamieszkania matki. Ponadto zasądzone na rzecz dziecka od Ł. S. alimenty w kwocie po 500 zł miesięcznie.

K. S. ma 34 lata. Od 2015 r. zatrudniona jest w Szpitalu (...) w B. na stanowisku referenta. Z tego tytułu uzyskuje wynagrodzenie w wysokości 1528 zł netto miesięcznie.

Przedstawicielka ustawowa mieszka z synem w jej mieszkaniu. Na zakup mieszkania zaciągnięty został kredyt hipoteczny, którego miesięczna rata wynosi 500 zł.

Powód F. S. ma 9 lat. Jest uczniem III klasy SP w B.. W br. na pokrycie kosztów procesu dydaktyczno- wychowawczego matka dziecka uiściła łączną kwotę 312 zł. Ponadto małoletni korzysta ze świetlicy szkolnej. Opłata za zajęcia na niej stanowi kwotę 50 zł miesięcznie. Dziecko chodzi również na basen. Jedno wejście kosztuje 9 zł.

Powód ma organizowany wypoczynek letni. Ostatnio na wyjazd dla niego została przeznaczona kwota 1500 zł.

Małoletni nie ma majątku oraz własnych dochodów.

Pozwany Ł. S. ma 36 lat. Z wykształcenia jest technikiem- mechanikiem. Od października 2016 r. mieszka i pracuje na terenie W.. Jest tam zatrudniony w charakterze magazyniera i zarabia ok. 1500 funtów miesięcznie.

Ł. S. razem z innymi osobami wynajmuje dom. Przypadająca na niego część kosztów utrzymania nieruchomości wynosi ok. 100 funtów tygodniowo.

Pozwany nie ma majątku, oszczędności, akcji, obligacji. Jest zadłużony z tytułu kredytu. Miesięczna spłata zobowiązania stanowi kwotę ok.1 tys. zł.

W ocenie Sądu powództwo, w który powód domagał się podwyższenia alimentów do kwoty po 1000 zł miesięcznie, jest częściowo uzasadnione.

Podstawą prawną roszczenia jest przepis art. 138 kro, w myśl którego każda ze stron może domagać się zmiany orzeczenia o alimentach w razie zmiany stosunków. Przez zmianę stosunków rozumieć należy istotne zwiększenie bądź zmniejszenie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub też możliwości zarobkowych, majątkowych zobowiązanego do alimentacji w związku z czym zakres obowiązku alimentacyjnego wymaga zmiany.

W przedmiotowej sprawie wskazana zmiana stosunków nastąpiła. Przede wszystkim wzrosły usprawiedliwione potrzeby małoletniego wobec jego dorastania i kontynuowania edukacji szkolnej.

Wskazać należy, iż w drodze świadczenia alimentacyjnego zaspokojeniu podlegają usprawiedliwione potrzeby dziecka. Jednocześnie trzeba mieć na uwadze, iż przez usprawiedliwione potrzeby rozumie się nie tylko te elementarne polegające na zapewnieniu minimum egzystencji. Chodzi bowiem o stworzenie uprawnionemu właściwych warunków bytowania odpowiadających jego wiekowi, stanowi zdrowia, zainteresowaniom, umożliwiającą przy tym prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy dziecka.

Biorąc pod uwagę wiek powoda, jego stan zdrowia, koszt wyżywienia, mieszkania, nauki Sąd określił miesięczne usprawiedliwione potrzeby F. S. na kwotę po około 1000 zł. Tak ustalone potrzeby małoletniego są adekwatne do przeciętnego standardu życia jego rodziców. W tym miejscu podnieść trzeba, że bez znaczenia dla ustalenia zakresu usprawiedliwionych potrzeb dziecka pozostają kwestie wzajemnych rozliczeń majątkowych między byłymi małżonkami.

Na zakres obowiązku alimentacyjnego istotny wpływ mają możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego (art. 135 kro).

Wyznacznikiem możliwości zarobkowych Ł. S. jest aktualnie uzyskiwane przez niego wynagrodzenie za pracę.

W ocenie Sądu ustalone w nowej wysokości świadczenie alimentacyjnie odpowiada zaistniałej zmianie stosunków i leży w granicach możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Realizuje również utrwaloną w orzecznictwie zasadę, że dzieci mają prawo do równej stopy życiowej z rodzicami i to zarówno wtedy, gdy żyją z nimi wspólnie, jak i wtedy, gdy żyją oddzielnie.

Sąd wskazał również, że obowiązek alimentacyjny ciąży na obojgu rodzicach. Wprawdzie K. S. swój obowiązek częściowo realizuje poprzez osobiste starania wkładane w wychowanie i utrzymanie dziecka, jednak spoczywa na niej również obowiązek finansowego udziału w kosztach utrzymania syna. Podkreślić trzeba, że przedstawicielka ustawowa pracuje zawodowo, w związku z czym uzyskuje stały dochód, umożliwiający jej pokrycie części zwiększonych potrzeb małoletniego. Tym bardziej, że poza małoletnim F. nie posiada innych osób na utrzymaniu.

Wobec powyższego Sąd Rejonowy orzekł jak w wyroku.

Od tego wyroku apelację złożył powód. Zaskarżył wyrok w części oddalającej powództwo o podwyższenie alimentów do kwoty po 850 zł miesięcznie oraz rozstrzygającej o kosztach procesu.

Wyrokowi zarzucił:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem

dowodowym polegającą na nieprawidłowym ustaleniu, że:

a) przy zakresie obowiązku alimentacyjnego na rzecz dziecka bez znaczenia pozostają kwestie wzajemnych rozliczeń majątkowych między byłymi małżonkami, w sytuacji kiedy w okolicznościach tej sprawy kwestie te mają bezpośredni wpływ na możliwości matki małoletniego wypełniania jej obowiązku alimentacyjnego w pieniądzu z uwagi na to, że w czasie pierwszego orzekania o alimentach w sprawie o rozwód, to pozwany zobowiązał się do regulowania wszystkich zobowiązań kredytowych obciążających byłych małżonków, a już kilka miesięcy później nie wywiązując się z swojego oświadczenia złożonego przez Sądem Okręgowym de facto przerzucił obowiązek spłaty kredytu hipotecznego na matkę małoletniego, co doprowadziło w rzeczywistości do zmniejszenia jej możliwości finansowych i wypełniania swojego obowiązku alimentacyjnego wobec syna;

b) matka małoletniego pracując zawodowo i uzyskując stały dochód ma możliwość pokrycia zwiększonych potrzeb małoletniego, w sytuacji kiedy dochód matki powoda zasadniczo nie zwiększył się od czasu orzekania rozwodu, a dodatkowo na skutek zaprzestania spłat kredytu hipotecznego przez pozwanego, obowiązek ten spoczął na niej, co znacząco wpłynęło na ograniczenie możliwości pokrywania przez nią zwiększonych potrzeb syna;

c) pozwany nie posiada żadnych oszczędności, kiedy podczas przesłuchania pozwany wprost przyznał, że takie posiada, gdyż odkłada pieniądze na urlop;

d) usprawiedliwione potrzeby małoletniego F. S. należy określić tylko na kwotę około 1 000 zł miesięcznie, w sytuacji kiedy:

- pozwany nie kwestionował potrzeb syna określonych przez matkę na kwotę co najmniej ok. 1 800 zł miesięcznie;

- z praktyki przyjętej w tym okręgu orzeczniczym wiadomym jest, że ten sam Sąd w innych sprawach wobec dzieci w podobnych sytuacjach jak małoletni F. określa te potrzeby poziomie od 1 600 do 1 800 zł miesięcznie;

- Sąd dostrzega, że w zakres usprawiedliwionych potrzeb powinny wchodzić nie tylko elementarne potrzeby dziecka zapewniające minimum egzystencji, ale „chodzi o stworzenie uprawnionemu właściwych warunków bytowania odpowiadających jego wiekowi, stanowi zdrowia, zainteresowaniom umożliwiającym przy tym prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy dziecka”, a mimo to uznaje, że w kwocie 1 000 zł miesięcznie może mieścić się np. organizacja wypoczynku;

2. naruszenie prawa materialnego, a to:

a) art. 138 k.r.o. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające

na błędnym uznaniu, że okoliczności dotyczące sytuacji matki małoletniego w postaci konieczności przejęcia spłaty kredytu hipotecznego nie oznacza istotnej zmiany stosunków, a zwłaszcza nie wpływa na ocenę możliwości zarobkowych i majątkowych stron i ich przyczyniania się do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb małoletniego powoda;

b) art. 135 k.r.o. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że:

- pozwany dysponuje możliwościami zarobkowymi takiego rodzaju i w takim zakresie, które pozwalają mu wywiązywać się z ustalonego obowiązku alimentacyjnego tylko w zakresie kwoty po 600 zł miesięcznie, pomimo że możliwości te są znacznie wyższe niż w czasie orzekania o obowiązku alimentacyjnym w sprawie o rozwód, kiedy pozwany nie uzyskiwał jeszcze

wynagrodzenia za pracę w W. tj. w wysokości po 1 500 funtów czyli po ok. 7 455 zł miesięcznie;

3. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na tym, że Sąd I instancji w uzasadnieniu:

a) dostrzegł, że matka małoletniego może pokrywać zwiększone koszty utrzymania dziecka „tym bardziej, że poza małoletnim F. nie posiada innych osób na utrzymaniu”, w sytuacji kiedy takiego spostrzeżenia nie poczynił wobec sytuacji pozwanego, który de facio także poza synem F. nie ma innych osób na utrzymaniu;

b) nie pochylił się w żadnym nawet najmniejszym stopniu nad tym, że pozwany przez wiele miesięcy nie płacił alimentów, albo płacił je ze znacznym opóźnieniem, przez co pozbawił w tym czasie własnego syna możliwości zaspokojenia wszystkich swoich potrzeb i zmusza jego matkę do szukania pomocy finansowej u swoich rodziców, która to okoliczność winna zostać odpowiednio oceniona przy wyrokowaniu;

c) zupełnie została pominięta okoliczność, że pozwany de facto nie podważył w nawet najmniejszym stopniu i nie zakwestionował przedstawionych przez przedstawicielkę ustawową małoletniego miesięcznych wydatków potrzebnych na pokrycie potrzeb małoletniego;

d) gołosłowne podanie, że kwota usprawiedliwionych potrzeb małoletniego to 1000 zł miesięcznie bez jakiegokolwiek wskazania, w jaki sposób Sąd uzyskał taki wynik wyliczenia;

Występując z tymi zarzutami skarżący wnosił o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez podwyższenie alimentów zasądzonych od pozwanego na rzecz małoletniego powoda do kwoty po 850 zł, orzeczenie o kosztach postępowania za obie instancje; względnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest częściowo uzasadniona.

Materialnoprawną podstawą powództwa o podwyższenie alimentów jest przepis art. 138 krio, według którego w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Dla rozstrzygnięcia sprawy o zmianę obowiązku alimentacyjnego istotne jest czy od czasu ostatniego ustalenia alimentów nastąpiła zmiana stosunków w rozumieniu powołanego wyżej przepisu art. 138 krio. Przez zmianę stosunków należy rozumieć zmianę okoliczności istotnych z punktu widzenia ustawowych przesłanek obowiązku alimentacyjnego (w szczególności określonych w art. 133 i 135 kro).

Zmiana stosunków może być między innymi skutkiem zwiększenia lub zmniejszenia usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego jak i zarobkowych oraz majątkowych możliwości zobowiązanego. Ustalenie wystąpienia zmiany stosunków oraz jej wpływu na wysokość świadczeń alimentacyjnych wymaga porównania stanu istniejącego w chwili poprzedniego orzekania o alimentach ze stanem istniejącym w czasie rozpoznawania powództwa wytoczonego na podstawie art. 138 krio. Sprawa o podwyższenie alimentów tym się różni od poprzedzającej ją sprawy o zasądzenie alimentów, że w tej pierwszej badaniem sądu objęta jest zmiana sytuacji uprawnionego i zobowiązanego, jaka nastąpiła w czasie od ostatniego ustalenia alimentów.

Jak w orzecznictwie wyjaśniono nie jest dopuszczalne żądanie zmiany prawomocnego orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego , tylko na tej podstawie że orzeczenie zostało wydane w sposób wadliwy, bez należytego wyjaśnienia rzeczywistego stanu faktycznego, gdyż podstawą powództwa może być tylko późniejsza zmiana stosunków (por. orzeczenie SN z 27 lutego 1991r. IIICRN 21/81). Tym samym nie można żądać podwyższenia alimentów na tej podstawie, że alimenty ustalone orzeczeniem, czy umową były za niskie w stosunku do potrzeb uprawnionego czy też możliwości majątkowych i zarobkowych zobowiązanego.

Przytoczenie tych okoliczności jest konieczne z tego względu, że w toku postępowania rozwodowego przedstawicielka ustawowa powoda jak i pozwany byli zgodni co do wysokości alimentów należnych od pozwanego w kwocie po 500 zł. Od tego czasu do momentu wytoczenia powództwa o podwyższenie alimentów upłynęło niewiele ponad 1 rok czasu. W tym okresie usprawiedliwione potrzeby małoletniego powoda nie wzrosły na tyle by uzasadniały 100 % wzrost alimentów, jakich zażądała przedstawicielka ustawowa występując w miesiącu grudniu 2017r. z pozwem. Przy czym rację ma sąd pierwszej instancji, że wzajemne rozliczenia majątkowe między rodzicami małoletniego nie mają wpływu na zakres usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego małoletniego.

Niemniej jednak zmiana stosunków jaka nastąpiła od uprawomocnienia się wyroku rozwodowego - w ocenie Sądu Okręgowego - była większa niż to przyjął sąd pierwszej instancji podwyższając alimenty tylko o kwotę 100 zł. Uszło uwadze sądu, że pozwany po orzeczeniu rozvodu podjął zatrudnienie na terenie W.. Stąd też jego możliwości zarobkowe obecnie są wyższe niż poprzednio. Podnieść również należy, że biorąc pod uwagę fakt, iż nieobecność pozwanego uniemożliwia jakiegokolwiek osobiste partycypowanie w utrzymaniu i opiece nad małoletnim, to stosownie do normy art. 135 § 2 krio powinien on ponosić w większym zakresie koszty związane z jego utrzymaniem.

Dlatego też Sąd Okręgowy w częściowym uwzględnieniu apelacji na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok i podwyższył alimenty należne od pozwanego do kwoty po 750 zł, zaś dalej idącą apelację oddalił jako pozbawioną uzasadnionych podstaw - art. 385kpc

Powyższa zmiana wysokości alimentów powoduje również korektę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania Pierwszoinstancyjnego w kierunku większego obciążenia nimi pozwanego.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 kpc przyjmując zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów.

SSO Paweł Hochman

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSO Dariusz Mizera